

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار
دانشکده پزشکی

شیوه‌نامه جامع ارزیابی دانشجویان پزشکی

دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

بازنگری مورخ ۱۴۰۴/۴/۹

فهرست مطالب

مقدمه.....	۳
ماده ۱: اهداف.....	۳
ماده ۲: تعاریف کلیدی.....	۳
ماده ۳: ارکان و شرح وظایف.....	۴
ماده ۴: اصول اجرایی پیش از برگزاری آزمون.....	۵
ماده ۵: اصول اجرایی حین و پس از برگزاری آزمون.....	۵
ماده ۶: برنامه ارزیابی دانشجویان پزشکی عمومی.....	۶
ماده ۷: تضمین و ارتقای کیفیت ارزیابی.....	۷
ماده ۸: بازنگری شیوه‌نامه.....	۷

مقدمه

دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، تربیت پزشکانی توانمند، متعهد و پاسخگو به نیازهای نظام سلامت را رسالت اصلی خود می‌داند. برای تضمین کیفیت دانش‌آموختگان، استقرار یک نظام ارزیابی جامع، علمی و یکپارچه امری ضروری است. هدف نهایی ارزیابی، صرفاً سنجش دانشجو نیست، بلکه تشویق او به یادگیری عمیق و مستمر و ارائه بازخوردهای سازنده برای شناسایی نقاط قوت و ضعف است.

این شیوه‌نامه به عنوان یک سند بالادستی، چارچوب و اصول کلی حاکم بر تمامی فرآیندهای ارزیابی (از طراحی تا اجرا و تحلیل) را در دانشکده پزشکی سبزوار مشخص می‌کند تا از هماهنگی آن با برنامه آموزشی اطمینان حاصل شود.

ماده ۱: اهداف

- **هدف کلی:** تربیت دانش‌آموختگانی صالح و کارآمد برای خدمت‌رسانی در عرصه سلامت، از طریق یک نظام ارزیابی معتبر و قابل اعتماد.
- **اهداف اختصاصی:**
 ۱. به‌کارگیری روش‌های ارزیابی متنوع (چندگانه) و متناسب با پیامدهای یادگیری در حیطه‌های سه‌گانه دانش، مهارت و نگرش.
 ۲. ارائه بازخورد منظم و مؤثر به دانشجویان و اساتید به منظور ارتقای فرآیند یاددهی-یادگیری.
 ۳. استفاده نظام‌مند از نتایج ارزیابی‌ها برای بازنگری و بهبود مستمر برنامه درسی و شیوه‌های آموزشی.
 ۴. تضمین کیفیت، شفافیت و عدالت در طراحی، اجرا و تحلیل تمامی آزمون‌ها.

ماده ۲: تعاریف کلیدی

- **ارزیابی تکوینی^۱:** فرآیندی مستمر در طول دوره آموزشی است که هدف آن، ارائه بازخورد به دانشجو برای شناسایی نقاط ضعف و قوت و هدایت یادگیری آینده است. در واقع، ارزیابی تکوینی، ارزیابی برای یادگیری می‌باشد. استاد می‌تواند حداکثر تا ۲۵ درصد از نمره پایانی درس را به ارزیابی تکوینی اختصاص دهد.
- **ارزیابی تراکمی^۲:** فرآیندی است که معمولاً در پایان یک دوره آموزشی (یا نیمسال تحصیلی) انجام می‌شود. این کار طریق اعطای نمره، و با هدف قضاوت در مورد میزان دستیابی دانشجو به اهداف، و همچنین تصمیم‌گیری در

1. Formative assessment

2. Summative assessment

مورد ارتقاء یا فارغ التحصیلی وی انجام می‌شود. بر خلاف ارزیابی تکوینی، ارزیابی تراکمی ارزیابی از یادگیری می‌باشد.

- **نقشه آزمون!** یک جدول مشخصات دقیق که تناسب محتوای آزمون (تعداد و نوع سوالات) را با اهداف و سرفصل‌های آموزشی تضمین می‌کند تا روایی² آزمون افزایش یابد.
- **روان‌سنجی آزمون:** تحلیل آماری سوالات و نتایج یک آزمون است که هدف آن، بررسی کیفیت آزمون از طریق محاسبه شاخص‌هایی مانند ضریب دشواری و ضریب تمیز هر سوال می‌باشد.
- **استاد مسئول درس:** عضو هیئت علمی که مسئولیت هماهنگی، اجرای برنامه درسی و فرآیندهای ارزیابی یک درس مشخص را بر عهده دارد.
- **ارزیابی در محیط کار:** مجموعه‌ای از ابزارها مانند ارزیابی کوتاه بالینی⁵، مشاهده مستقیم مهارت‌های عملی⁶، لاگ‌بوک و ارزیابی ۳۶۰ درجه می‌باشد که برای ارزیابی عملکرد واقعی دانشجو در محیط بالینی (بر بالین بیمار) به کار می‌روند.

ماده ۳: ارکان و شرح وظایف

فرآیند ارزیابی در دانشکده پزشکی سبزوار با هماهنگی ارکان زیر صورت می‌گیرد:

۱. دفتر توسعه آموزش پزشکی دانشکده⁷:

- نظارت بر حسن اجرای این شیوه‌نامه.
- توانمندسازی اعضای هیئت علمی در زمینه روش‌های نوین ارزیابی، طراحی سوال استاندارد و ارائه بازخورد مؤثر (با همکاری کمیته توانمندسازی اعضای هیات علمی، مستقر در مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه).
- ارائه مشاوره تخصصی به گروه‌های آموزشی برای طراحی آزمون‌های معتبر.
- تحلیل کیفی و روان‌سنجی آزمون‌ها و ارائه گزارش‌های تحلیلی به گروه‌ها و کمیته‌های مربوطه (با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه).

۲. اداره امتحانات دانشگاه:

- مسئولیت برنامه‌ریزی و اجرای متمرکز تمامی آزمون‌های تراکمی (کتبی، و آسکی⁸).
- تضمین امنیت و استاندارد بودن فرآیند برگزاری آزمون‌ها.

-
1. Blueprint
 2. Validity
 3. Test psychometrics
 4. Workplace-based assessment
 5. Mini Clinical Evaluation Exercise
 6. Direct Observation of Practical Skills
 7. Educational development office
 8. Objective structured clinical examination

○ تدوین و به‌روزرسانی دستورالعمل‌های اجرایی برای مراقبین آزمون.

۳. کمیته ارزیابی فراگیران دانشکده:

- **اعضای کمیته:** رئیس دانشکده (رئیس کمیته)، مدیر EDC، مسئول EDO¹، معاونین آموزشی علوم پایه و بالین، معاونین آموزشی مراکز آموزشی درمانی، مسئول واحد امتحانات، مسئول آموزش دانشکده، کارشناس EDO، کارشناسان آموزش مراکز آموزشی درمانی، مسئول حوزه ۳ اعتبار بخشی، دو عضو هیئت علمی منتخب، و مدیران گروه‌ها (حسب مورد).

○ وظایف:

- نظارت عالی بر نظام ارزیابی فراگیران دانشکده و پایش حسن اجرای این شیوه‌نامه.
- بررسی گزارش‌های تحلیلی آزمون‌ها و تصمیم‌گیری برای بهبود کیفیت آن‌ها.
- مرجع نهایی رسیدگی به اعتراضات دانشجویان در خصوص محتوای علمی آزمون‌ها.
- تصویب روش‌های نوین ارزیابی و نظارت بر اجرای آن‌ها.

ماده ۴: اصول اجرایی پیش از برگزاری آزمون

۱. استاد مسئول درس موظف است در ابتدای هر دوره، طرح درس کامل را که شامل اهداف یادگیری، منابع، زمان‌بندی و شیوه‌های دقیق ارزیابی (تکوینی و تراکمی) و بارم‌بندی است، به دانشجویان ارائه دهد.
۲. برای تمامی آزمون‌های تراکمی، استاد مسئول درس موظف به تنظیم نقشه آزمون و ارزیابی کیفی سوالات (با ابزارهایی مانند چک‌لیست میلن) با مشاوره دفتر EDO دانشکده است.
۳. اداره امتحانات دانشگاه، برنامه زمان‌بندی آزمون‌های پایان ترم را پس از مشورت با گروه‌های آموزشی، تدوین و به اطلاع دانشجویان می‌رساند.

ماده ۵: اصول اجرایی حین و پس از برگزاری آزمون

۱. استاد مسئول درس، موظف به حضور در جلسه آزمون برای پاسخگویی به ابهامات احتمالی است.
۲. هرگونه تخلف و تقلب در آزمون، توسط مسئولین جلسه صورت‌جلسه شده و جهت تصمیم‌گیری به کمیته انضباطی دانشجویان ارجاع داده می‌شود. تقلب شامل مواردی چون استفاده از یادداشت، تلفن همراه، ساعت هوشمند و هرگونه وسیله غیرمجاز است.
۳. غیبت غیرموجه در هر آزمون به منزله نمره صفر است. تشخیص موجه بودن غیبت بر عهده شورای آموزشی دانشگاه می‌باشد. در صورت موجه بودن غیبت، درس مربوطه برای دانشجو حذف می‌شود.

۴. نمرات اولیه باید حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز پس از برگزاری آزمون در سامانه "هم‌آوا" اعلام شود. دانشجویان ۷۲ ساعت فرصت دارند تا اعتراض خود را از طریق این سامانه آموزشی ثبت نمایند و استاد موظف به رسیدگی در مدت حداکثر ۷۲ ساعت می‌باشند. پس از رسیدگی به اعتراضات، نمرات می‌بایست ثبت نهایی شوند. نمرات ثبت نهایی شده، غیرقابل تغییر می‌باشند.
۵. پس از هر آزمون، دفتر توسعه آموزش دانشکده با همکاری مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه موظف است گزارش تحلیل روان‌سنجی هر آزمون را تهیه نموده، و جهت بهبود فرآیندها به گروه آموزشی مربوطه بازخورد دهد.

ماده ۶: برنامه ارزیابی دانشجویان پزشکی عمومی

۱. اصل تنوع: ارزیابی در تمام مراحل (علوم پایه، فیزیوپاتولوژی، کارآموزی و کارورزی) باید با استفاده از روش‌های متنوع و ترکیبی صورت گیرد تا تمامی سطوح صلاحیت (بر اساس هرم میلر) سنجیده شود:
 - سطح "می‌داند"^۱: با استفاده از آزمون‌هایی نظیر چندگزینه‌ای، تشریحی و جورکردنی.
 - سطح "نشان می‌دهد چگونه"^۲: با استفاده از آزمون‌هایی نظیر آسکی، و ارزیابی بر روی بیمار استاندارد.
 - سطح "انجام می‌دهد"^۳: ابزارهای ارزیابی در محیط کار شامل ارزیابی کوتاه بالینی^۴، مشاهده مستقیم مهارت‌های عملی^۵.
۲. ارزیابی در مقاطع بالینی (کارآموزی و کارورزی): ارزیابی دانشجو عمدتاً مبتنی بر عملکرد واقعی او در محیط بالینی است. تکمیل لاگ‌بوک، کارپوشه^۶، ارزیابی ۳۶۰ درجه و کسب نمرات لازم در ارزیابی‌های مستقیم شرط قبولی در بخش است.
۳. حد نصاب قبولی: حداقل نمره قبولی در دروس و حداقل معدل لازم در هر نیمسال، مطابق با آخرین آیین‌نامه‌های آموزشی کشوری و مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی تعیین می‌گردد. در حال حاضر، حد نصاب قبولی در مقاطع مختلف پزشکی به شرح زیر است:
 - در آزمون‌های پایانی مقطع علوم پایه، حداقل نمره قبولی و حداقل معدل قابل قبول در هر نیمسال تحصیلی بر اساس آیین‌نامه آموزشی دوره دکتری پزشکی مصوب شصت و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۰۵/۰۱ به ترتیب ۱۰ و ۱۲ می‌باشد.
 - در آزمون‌های پایانی مقطع فیزیوپاتولوژی، حداقل نمره قبولی در دروس تخصصی ۱۲، در دروس پایه و شناور ۱۰، و حداقل معدل قابل قبول در هر نیمسال تحصیلی ۱۲ می‌باشد.

1. Knows
 2. Shows How
 3. Does
 4. Mini Clinical Evaluation Exercise
 5. Direct Observation of Practical Skills
 6. Portfolio

- در مقطع کارآموزی و کارورزی، حداقل نمره قبولی و نیز حداقل معدل قابل قبول به ترتیب ۱۲ و ۱۴ می‌باشد.

ماده ۷: تضمین و ارتقای کیفیت ارزیابی

۱. دانشکده پزشکی سبزوار متعهد به بهبود مستمر نظام ارزیابی دانشجویان می‌باشد. این کار، از طریق یک چرخه کیفیت نظام‌مند در مراحل پیش و پس از آزمون‌ها صورت می‌گیرد.
۲. بازبینی پیش از آزمون: تمامی سوالات آزمون‌های نهایی باید توسط عضوی دیگر از هیئت علمی گروه یا کمیته‌ای مشخص بازبینی شوند. به منظور ارزیابی کیفیت آزمون‌های چندگزینه‌ای، می‌بایست از چک‌لیست میلمن استفاده شود.
۳. تحلیل پس از آزمون: داده‌های تمامی آزمون‌های تراکمی به صورت متمرکز در مرکز توسعه آموزش تحلیل روان‌سنجی می‌شوند. نتایج تحلیل کمی سوالات آزمون از طریق دفتر توسعه آموزش دانشکده به گروه‌های مربوطه اعلام می‌شود تا اصلاحات ضروری انجام شود.
۴. استفاده از نتایج برای بهبود کیفیت: گزارش‌های تجمیعی و تحلیلی ارزیابی‌ها در پایان هر نیمسال تحصیلی، در "کمیته علمی ارزیابی" و "کمیته بازنگری برنامه درسی" دانشکده مطرح شده و مبنای تصمیم‌گیری برای ارتقای کیفیت دوره‌های آموزشی، توانمندسازی اساتید و بهبود فرآیندهای یادگیری قرار می‌گیرد.
۵. نظرسنجی از دانشجویان: پس از هر آزمون، از دانشجویان در خصوص کیفیت فرآیند برگزاری آزمون نظرسنجی به عمل آمده و نتایج آن برای بهبود آزمون‌های بعدی به کار گرفته می‌شود.

ماده ۸: بازنگری شیوه‌نامه

این شیوه‌نامه هر سه سال یکبار توسط اعضای کمیته ارزیابی فراگیران دانشکده پزشکی مورد بازنگری قرار خواهد گرفت. در صورت تغییر در آیین‌نامه‌های بالادستی کشوری، زودتر از موعد بازنگری انجام می‌گردد.

این شیوه‌نامه در ۸ ماده توسط اعضای کمیته ارزیابی فراگیران تهیه و تدوین شده و در تاریخ ۱۴۰۴/۴/۹ مورد بازنگری قرار گرفته و در دویست و بیست و ششمین جلسه شورای آموزشی دانشگاه مورخ ۱۴۰۴/۶/۱۱ به تصویب رسیده است.